



31.1.2018

YM008:00/2015

Ympäristöministeriölle

Viite
Hänvisning

Asia
Ärende Ympäristöllisten menettelyjen yhdentämisen lainsäädäntöhankkeen luovutus

Ympäristöministeriö asetti 14.10.2016 lainsäädäntöhankkeen, jonka tehtävänä oli valmistella 31.12.2017 mennessä ehdotus hallituksen esitykseksi ympäristöllisten menettelyjen yhdentämisestä sisältäen yhdennettyä menettelyä koskevan lain ja tarvittavat muutokset olemassa olevaan erityislainsäädäntöön. Ehdotusten valmistelun perustana oli Yhden luukun periaatteen toteuttaminen ympäristöasioissa -selvitys (VN:n selvitys- ja tutkimus- toiminnan julkaisusarja 29/2016) ja siitä saatu lausuntopalaute.

Hankkeelle asetettiin ohjausryhmä, jonka tehtävänä oli keskustella hallituksen esityksen laadintaan liittyvistä keskeisistä linjauksista.

Ohjausryhmän kokoonpano on tarkistusten 21.4.2017 ja 11.10.2017 jälkeen ollut seuraava:

Puheenjohtaja

Kansliapäällikkö Hannele Pokka, ympäristöministeriö
Varapuheenjohtaja ylijohtaja Tuula Varis, ympäristöministeriö

Jäsenet

Lainsäädäntöjohtaja Antti Leinonen, oikeusministeriö
Ylijohtaja Ari Niiranen, ympäristöministeriö
Lainsäädäntöneuvos Kirsi Martinkauppi, ympäristöministeriö
Lainsäädäntöneuvos Sami Kouki (varajäsen neuvotteleva virkamies Sari Sontag), valtiovarainministeriö
Vanhempi hallitussihteeri Pauliina Kanerva, työ- ja elinkeinoministeriö
Lainsäädäntöneuvos Maija Laurila, maa- ja metsätalousministeriö
Johtaja Raija Aaltonen Etelä-Suomen aluehallintovirasto (varajäsen johtaja Tarja Savea-Nukala Länsi- ja Sisä-Suomen aluehallintovirasto)
Johtaja Aulis Rantala Etelä-Pohjanmaan ELY-keskus (varajäsen johtaja Risto Timonen Varsinais-Suomen ELY-keskus)
Maakuntajohtaja Jussi Rämetsä, Pohjois-Pohjanmaan liitto (varajäsen maakuntajohtaja Matti Viialainen, Etelä-Karjalan liitto)
Johtaja Päivi Rantakoski, Turvallisuus- ja kemikaalivirasto (varajäsen johtaja Juha Karjalainen, Tukes)
Ympäristöpäällikkö Miira Riipinen, Suomen kuntaliitto
Johtava asiantuntija Satu Räsänen, Elinkeinoelämän keskusliitto EK
Lainsäädäntöasioiden päällikkö Tiina Toivonen, Suomen Yrittäjät

Ympäristöpäällikkö Fredrik Blomfelt, Metsäteollisuus ry
 Ympäristölakimies Pasi Kallio (varajäsen erityisasiantuntija Tapani Veistola) Suomen luonnonsuojelu-
 liitto
 Ympäristölakimies Minna Ojanperä Maa- ja metsätaloustuottajain Keskusliitto MTK ry.

Ohjausryhmän asiantuntijoina toimivat OTT Antti Belinskij Itä-Suomen yliopistosta (1.6.2017 lukien Suomen ympäristökeskus) sekä lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn ja hallitusneuvos Oili Rahnasto ympäristöministeriöstä. Hankkeen pääsihteerinä toimi hallitusneuvos Satu Sundberg ympäristöministeriöstä. Teknisenä avustajana toimi johdon assistentti Eeva Gustafsson ympäristöministeriöstä.

Ohjausryhmä asetti hankkeelle työjaoston, jonka tehtävänä oli lainsäädännöllisten linjausten ja hallituksen esityksen valmistelu. Työjaoston kokoonpano oli seuraava:

Puheenjohtaja

lainsäädäntöjohtaja Riitta Rönn, ympäristöministeriö

Jäsenet

hallitusneuvos Satu Sundberg, ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto

hallitussihteerit Tia Laine-Ylijoki-Laakso, ympäristöministeriö, ympäristönsuojeluosasto

hallitussihteerit Eriika Melkas, ympäristöministeriö, luontoympäristöosasto

asiantuntija Antti Belinskij, Itä-Suomen yliopisto

lainsäädäntöneuvos Jari Salila, oikeusministeriö (vesilakiin, hallintomenettelyihin ja hallintolainkäyttöön liittyvät kysymykset)

lainsäädäntöneuvos Pekka Kemppainen, maa- ja metsätalousministeriö (vesilakiin liittyvät kysymykset)

Lisäksi työjaoston työhön on loppuvaiheessa osallistunut asiantuntijoita Tukesista sekä ympäristöministeriön osastoilta.

Lainsäädäntöhankkeen toimikausi oli 14.10.2016 – 31.12.2017. Ohjausryhmä on kokoontunut yhdeksän kertaa. Ohjausryhmä on kuullut asiantuntijoina Mirjami Laitista maakuntaudistushankkeesta, Kari Kuusiniemeä Korkeimmasta hallinto-oikeudesta, Tuula Pääkköstä oikeusministeriöstä, Sirpa Alitaloa ja Päivi Tommilaa työ- ja elinkeinoministeriöstä, Nora Kankaanrintaa Energiavirastosta sekä Marja-Terttu Parsamaa Etelä-Suomen aluehallintovirastosta ja Eija Lehtosta Uudenmaan ELY-keskuksesta.

Toimeksiannon mukaisesti hankkeessa valmisteltiin 30.4.2017 mennessä lainsäädännölliset peruslinjaukset (Yhden luukun periaate ympäristöllisessä lupamenettelyssä – Väkiraportti lainsäädännöllisistä linjauksista 3.5.2017). Linjauksista järjestettiin ympäristöministeriössä kuulemistilaisuus 8.5.2017, jonka jälkeen varattiin kahden viikon määräaika linjausten kommentointiin.

Lainsäädäntöhankkeen vaikutusten arvioinnista tilattiin selvitys Suomen ympäristökeskukselta ja Itä-Suomen yliopistolta (Ympäristöllisten lupamenettelyjen yhden luukun lainsäädäntöhankkeen vaikutusten arviointi, Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminnan julkaisusarja 71/2017). Lainsäädäntöhankkeen ohjausryhmä seurasi arvioinnin etenemistä ja keskusteli sen kohdentamisesta.

Toimeksiannon mukaisesti hankkeessa on valmisteltu 31.12.2017 mennessä ehdotus hallituksen esitykseksi eräiden ympäristöllisten lupamenettelyjen yhteensovittamisesta sekä tarvittavat muutokset olemassa olevaan lainsäädäntöön. Ehdotusten mukaan lupahakemusten käsittelyä sovitettaisiin ajallisesti yhteen. Lisäksi hankkeessa on jatkona YVA-lain kokonaisuudistukselle valmisteltu lainsäädäntöehdotukset YVA- ja lupamenettelyn yhteensovittamiseksi, jolla arviointiselostuksesta ja ympäristölupahakemuksesta kuulemiset yhdistettäisiin ns. vaihtoehdottomien hankkeiden osalta. Ehdotusten tavoitteena on ollut sujuvoittaa ja jouduttaa ympäristöön vaikuttavien hankkeiden menettelyjä lyhentämällä niiden kokonaiskäsittelyaikaa.

Ehdotettavan uuden lainsäädännön soveltamiselle ja menettelyjen sujuvoittamiselle on edellytyksenä, että valtion ja kuntien lupaviranomaisissa on käytössä asiakaslähtöinen, yhden luukun toimintamallin toteuttamisen mahdollistava sähköinen asiointijärjestelmä. Yhden luukun toimintamallissa asiakas voi saattaa useita lupamenettelyitä vireille samanaikaisesti, toimittaa hanketta koskevat tiedot ja selvitykset vain kertaalleen sekä hyödyntää sähköisesti saatavilla olevia viranomaisaineistoja. Yhden luukun toimintamallin tavoitteena on selkiyttää lupamenettelyitä ja parantaa tiedonkulkua myös muiden osallisten, kuten asukkaiden ja kansalaisjärjestöjen, näkökulmasta.

Yhden luukun asiointijärjestelmää kehitetään työ- ja elinkeinoministeriön johdolla Luvat ja valvonta – kärkihankkeessa, joka on poikkihallinnollinen hanke ja koskee useita eri sektoreita. Kehittämisessä on hyödynnettävä valtiolla ja kunnissa jo käytössä olevia sähköisiä lupajärjestelmiä ja varmistettava, että sähköisen asiointijärjestelmän toiminnallisuudet mahdollistavat myös ehdotetun lainsäädännön toimeenpanon. Sähköisten lupajärjestelmien rajapintaratkaisut on toteutettava kustannustehokkaasti yhteistyössä valtion ja kuntien kesken.

Ehdotettava lainsäädäntö perustuu valmisteilla olevaan maakuntauudistukseen, jonka yhteydessä on tarkoitus perustaa uusi valtakunnallinen Valtion lupa- ja valvontavirasto. Hankkeessa valmisteltujen lakiehdotusten on tarkoitus tulla voimaan 1.1.2020 samaan aikaan kun uusi Valtion lupa- ja valvontavirasto aloittaisi toimintansa. Perustettavalla uudella virastolla olisi keskeinen tehtävä lupamenettelyjen sekä YVA- ja lupamenettelyjen yhteensovittamisessa ja lupa-asioiden käsittelyä voitaisiin viraston sisällä myös yhdistää. Uudessa valtakunnallisessa virastossa menettelyjä on lisäksi mahdollista sovittaa yhteen ja tehostaa sähköisiin asiointijärjestelmiin perustuvilla asiakaslähtöisillä toimintatavoilla.

Ehdotettavan lainsäädännön toimeenpanoa on tarpeen ohjeistaa riittävästi ottaen huomioon, että lainsäädännön soveltaminen koskee laaja-alaisesti eri toimijoita ja useaa eri viranomaista.

Hankkeessa valmistellut ehdotukset ympäristöllisten menettelyjen yhteensovittamisesta on yksi askel kohti nykyistä yhtenäisempää lupamenettelyä. Hankkeen valmistelussa on tunnistettu mahdollisuuksia myös pidemmälle menevään lupamenettelyjen ja niitä mahdollisesti seuraavien muutoshakumenettelyjen yhdistämiseen. Lainsäädännön tavoitteiden toteutumista on tarpeen seurata ja lainsäädännön kehittämistä syytä jatkaa sen soveltamisesta saatavien kokemusten myötä.

Hankkeessa valmisteltu ehdotus hallituksen esitykseksi luovutetaan ympäristöministeriölle.